

TURCZI ISTVÁN

Keleti portál

[SZOBROK A MEDENCÉBEN. JAJ NIOBE]

*Olvasom
megtalálták az ókori római költők
másik nagy pártfogójának villáját
Marcus Valerius Messala birtokát
a Rómával szomszédos Ciampino
fapados repterének közelében
A mítosz mint adalékanyag
a hír felcsigázza érzéseimet
s a nevem soha el nem enyészhet
régésznek hírnév költőnek pártfogó
rokon szakmák amúgy is
mindkettő az idővel dolgozik
rétegek közt ás
kapar motoz kiemel és tisztogat
hódolat a leletmentőknek
Ha megtalálták az bizonyíték
a régészek kitartására
a költők szavabihetőségére
és a mecénások bőkezűségére
ebben megerősít társam
a versben és borokban
jó Térey Janó
ő küldte nekem a cikket
ki más küldte volna tényleg
ő az egyetlen érintett magyar költő
de szó szerint
ifjú asszonya Artemisz okán
ha már olvasom
el is olvasom érdemes már csak miattuk is
a villához tartozó fürdő medencéjéből
majdnem épségben került elő
egy egész szoborcsoport
Niobe és gyermekei
jaj Artemisz később majd itt jön a képbe
felkapom a fejem e szobrok ihlették Ovidiust
az Átváltozások akárhányadik könyvében
hogya a költőknek nem téved jóslata: élek
azt mondja a régész
földrengés volt a második században*

*a szobrok a rázkódástól belecsúsztak
a medencébe és a rájuk rakódott
földréteg megvédte őket azt mondja
A szobrok megunták talapzatukat
még élni szerettek volna
élni a vízszintes időt és szólni egymáshoz
hinni szeretni megbocsátani egyszer
Messala konzul
Szicíliaból napórát vitt nekik engesztelésül
horizontálisat apró mozaik berakással
a neve solarium volt akkoriban
ajándékba kapták a legpontosabb időt
a parknak is beillő kert közepére
épp a medence és a kastély terasza közé
főrangú vendégei ugyanúgy lássák a múltat
mint kedves szobrai Niobe és a tizennégy
gyermek kikhez a szertelen Tibullus
s az űzött tekintetű Ovidius Naso
kedvtelve szöttek verset szót dallamot
léte ezek mind más lényektől nyernek
Na ja a mítosz mint adalékanyag
most betöltök kicsit ha már így alakult
Niobe királyné idegen volt a thébai
asszonyok között messzi Ázsiából hozta
királyi házába derék Amphión
a Magnesia melletti Szípulosz hegyről
ha valakit netán épp ez érdekelne
tizennégy gyermeket szült férjének
épp arányérzékkel hét fiút és hét leányt
Én boldog vagyok ezt ki tagadja?
Az is maradok már volna ki nem hiszi el?
Bőségem tesz bizonyossá.
Niobe kérkedve szólta le széphajú Létót
kinek csak két gyermeke volt de milyenek
Apollón és Artemisz
(helyben vagyunk a dolgok itt összeérnek)
ők álltak bosszút az anyjukat ért sérelemért
Apollón Niobe hét fiát Artemisz a hét leányt
nyilazta le és küldte Hádész honába
talán a legkisebb leány életben maradt
de ki lehet bizonyos bármiben is
A kalamitások ezzel még nem értek véget
a király öngyilkos lett és Niobe jaj szegény
mert ne vitassuk neki voltak a legszebb
gyermekei a balandó asszonyok között*

*kegyetlen fájdalmában kővé vált
mire jöttek a helyszínelők két szeme
nem rebben, lényében semmisem élő
lábai nem lépnek, belül is csak szikla
a teste csak a könnyei hullottak tovább
a mítosz szerint isteni kegyosztó szelek
visszarepítették őt Szípulosz bércére
Trójától délre ahonnan származik
s ma is ott áll az amphoraformájú
könnyező szikla-memento Bámulj
bizonyítani épp nem könnyű
de én vagyok az*

*A kő: megfagyott fény mondják
belesajdul aki megérinti
beleborzong akit megérint
Tarts mértéket e földön
a sors nem csak tereád sújt
Mennyi idézet az idő
két örökkévalóság közt
élők és valaha éltek
cserélődnek a talapzaton
A szobrok is ilyenek
megunják a talapzatot
hiába őrzi őket a kő
ahogy kő tud csak őrizni
megszöknek a halandó tekintet elől
vissza a nyárba hol mállik a hőség
áttetsző remegés a magasban a pineák felől
a kövér lombokba forró szél harap
s a nap még este is ágak hegyéig fut fel a fákon
és azúrkék árnyak nyújtóznak a medence alján
de hol vannak már a szerencsések
akik fürödtek benne
hol a költők akik úgy járkáltak a házban
mint halott szájban egy idegen nyelve
és hová lettek a madarak
a mindig hangosak és mindig szépek
Jaj Niobe az is elmúlik ami tönkretett
és az is ami meg se történt
értem már miért jött kapóra az a földrengés
istenné foszló emberek után
miért épp a medence alján kerested új helyed
hol tizennégy karcsú kéz ujjai közt
az éj gyorsan elperreg*